

УДК 619 : 616. 578.828.1: 578.828.6

РЕТРОВІРУСНІ ІНФЕКЦІЇ КОТІВ: ПОШИРЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ

Алексеева Н.В. к.вет.н., доцент*, Земляная В.В. лікар ветеринарної медицини**,
Амельченко В.А. магістр*

alekseevaddau@gmail.com

* Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

** Ветеринарна клініка «ЧП Бойко», м. Дніпро, Україна

Вступ. Віруси родини *Retroviridae* викликають захворювання не тільки у сільськогосподарських тварин і людини, а також являються етіологічним агентом таких інфекційних захворювань у котів, як лейкемія (*FeLV*) та імунодефіцит (*FIV*) [1, 5].

Внаслідок мультисимптомності клінічного прояву, тривалого прихованого (латентного) перебігу, відсутності дешевих легкодоступних специфічних діагностиків, у котів інфікованих вірусами родів *Gammaretrovirus* та *Lentivirus*, кінцевий діагноз не вдається встановити тривалий час. Як правило запідозрити тварину в інфікуванні ретровірусами вдається внаслідок поворотних хвороб (стоматитів, гінгівітів, дерматитів та ін.), які мають тяжкі наслідки для здоров'я тварин з імунодефіцитом [3, 4].

Клінічні ознаки за лейкемії котів варіюють у залежності від підтипу *Gammaretrovirus* (*A, B, C, T*) та можуть проявлятися злоякісною анемією, новоутвореннями різних органів і систем, імунодепресивним станом тощо. З іншої сторони *Lentivirus* проявляє виражений тропізм до Т-лімфоцитів (*CD4+*) і навіть нейротропізм, що призводить до імунодефіциту та нервових порушень [1, 4].

Для підтвердження діагнозу на ретровірусні інфекції у котів, фахівцями ветеринарної медицини широко використовуються засоби серологічної діагностики (непрямий метод), які передбачають виявлення серопозитивних тварин на підставі якісного визначення із застосуванням «швидких» експрес-тестів та кількісного визначення із застосуванням тест-наборів (ІФА). Із прямих методів для діагностики лейкемії котів за кордоном широко застосовується ПЛР-діагностика, проте за вірусного імунодефіциту котів часто отримують хибно-позитивні або хибно-негативні результати, які рекомендовано підкріплювати результатами імунологічного дослідження [2, 3].

Мета роботи – встановити поширеність ретровірусних інфекцій котів (*FeLV, FIV*) із встановленням обґрунтованого діагнозу на підставі доступних діагностичних тестів.

Матеріали і методи – дослідження було проведено на базі ветеринарної клініки «ЧП Бойко» міста Дніпро та лабораторії кафедри епізоотології та інфекційних хвороб тварин ДДАЕУ. Об'єкт дослідження – коти, хворі на ретровірусні інфекції. Діагностика захворювання проводилася комплексно із врахуванням даних анамнезу, результатів клінічного обстеження тварин та лабораторних методів дослідження.

Поширеність ретровірусних інфекцій котів визначали шляхом аналізу даних журналів реєстрації хворих тварин за 2016-2018 роки.

Збір анамнестичних даних проводили методом розпитування власників тварин, які звертались до ветеринарної лікарні, визначали шляхи придбання тварин, вік, умови її утримання, раціон харчування, доступ до вулиці, наявність у власників інших тварин, проведені профілактичні обробки від ектопаразитів та ендопаразитів, терміну імунізації проти інфекційних хвороб та появи перших клінічних ознак.

Схема клінічного обстеження котів включала проведення огляду, пальпації, аускультатії, вимірювання температури тіла (ректальної), кількості дихальних рухів та серцевих скорочень за хвилину.

Із лабораторних методів застосовано біохімічне, гематологічне та серологічне дослідження (комбінований імунохроматографічний експрес-тест «*ElisaCombined Test (FiVAb + FeLVAg)*» фірми *Quicking Biotech Co. Ltd*). Для підтвердження діагнозу від хворих тварин відбирали кров та направляли на ПЛР-дослідження (*Real Time*) в лабораторію «*Bald*», м. Київ.

Результати дослідження. При аналізі даних журналів реєстрації хворих тварин за 2016-2018 роки встановлено, що серед інфекційних хвороб котів ретровірусні інфекції реєструються рідко: вірусна лейкемія - 2,8 % (43 випадки), вірусний імунодефіцит - 1,1 % (17 випадків). Необхідно відмітити що за 2016 рік діагноз на ретровірусні інфекції котів встановлено у 11 тварин (18,3 %), за 2017 рік – у 20 тварин (33,4 %), за 2018 році - у 29 тварин (48,3 %), тобто ретровірусні інфекції котів мають тенденцію до поширення з превалюванням вірусної лейкемії.

На нашу думку ретровірусні інфекції котів мають тенденцію до розповсюдження через наявність великої кількості безпритульних тварин, які приймають участь у бійках за відвойовування територій, особливо на навесні та можуть заражати домашніх котів, що мають вільний доступ до вулиці. Також необхідно відмітити що у місті Дніпро тільки з 2019 року почали проводити вакцинацію котів проти вірусної лейкемії вакциною Пюрвакс, а проти вірусного імунодефіциту в нашій країні та за кордоном взагалі вакцини не застосовуються.

Під час клінічного обстеження котів, хворих на ретровірусні інфекції встановлено, що вони мали в межах фізіологічної норми температуру тіла, частоту серцевих скорочень і дихальних рухів, а коли надходили тварини в дуже тяжкому стані ці показники були нижчими від норми. Із загальних ознак у котів, хворих на ретровірусні інфекції відмічали пригнічення, відмову від корму, зниження вживання води, бажання ховатися у темних місцях. У деяких котів відмічалася втрата маси тіла, гіперемія ясен, проте слизова оболонка ротової порожнини була блідо-рожевою або блідою, збільшення підщелепних лімфатичних вузлів.

При дослідженні крові гемограма показала анемію помірного або тяжкого ступеня, зниження кількості лейкоцитів та лейкоцитарне зрушення вправо із збільшенням несегментованих форм, збільшення кількості нейтрофілів та показнику ШОЕ, зменшення кількості тромбоцитів. За біохімічного дослідження відмічалися зміни АСТ, АЛТ, білірубину загального та прямого, або збільшення креатиніну та сечовини. Для якісного визначення антигену лейкемії (*FeLV*) та антитіл до вірусного імунодефіциту (*FIV*) застосовували комбінований імунохроматографічний тест «*ElisaCombined Test*» фірми *Quicking Biotech Co. Ltd*, для кількісного визначення антигенів *FeLV*, *FIV* – ПЛР-дослідження.

Висновки. Ретровірусні інфекції котів мають тенденцію до поширення: у 2016 р. - 11 випадків, 2017 р. – 20 випадків, а у 2018 р. – 29. Серед ретровірусних інфекцій превалююче положення займає вірусна лейкемія котів - 71,6 %.

Діагностика ретровірусних інфекцій котів в умовах ветеринарної клініки «ЧП Бойко» проводиться комплексно, із застосуванням гематологічного, біохімічного, імунохроматографічного та ПЛР-досліджень, що дозволило встановити обґрунтований діагноз на лейкемію (43 випадків) та вірусний імунодефіцит (17 випадків).